

Povinnosti registrovaných sociálnych podnikov z hľadiska Zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

v kontexte národného projektu Investičná pomoc pre sociálne podniky – nenávratná zložka

V zmysle projektu sú **oprávnené výdavky**

- na **nákup dlhodobého hmotného majetku a dlhodobého nehmotného majetku** (okrem pozemkov, nehnuteľností a infraštruktúry),

- na **dodanie tovaru a na poskytnutie služieb**, v súlade s metodickými pokynmi CKO č. 6 a č. 12,

vo výške najviac 50 % z kúpnej ceny, pričom hodnota zákazky vo verejnom obstarávaní je maximálne do 100 000 eur bez DPH.

Pozn.: zákazka je definovaná v § 3 ZVO ako odplatná zmluva uzavretá medzi jedným alebo viacerými verejnými obstarávateľmi alebo obstarávateľmi na jednej strane a jedným alebo viacerými úspešnými uchádzačmi na strane druhej, ktorej predmetom je dodanie tovaru, uskutočnenie stavebných prác alebo poskytnutie služby. Obstaraný majetok musí byť počas celej doby odpisovania využívaný len za účelom uvedeným v žiadosti o poskytnutie príspevku na nákup majetku.

Verejné obstarávanie súvisiace s realizáciou hlavnej aktivity projektu overí MPSVR SR v rámci finančnej kontroly verejného obstarávania.

Zaradenie registrovaných sociálnych podnikov (ďalej len „RSP“) z hľadiska zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „ZVO“)

1 RSP, ktorý je verejným obstarávateľom

podľa § 7 ods. 1 písm. d) - RSP sa stáva verejným obstarávateľom podľa § 7 ods. 1 písm. d) ZVO pri splnení nasledovného ustanovenia:

Právnická osoba, ktorá je založená alebo zriadená na osobitný účel plnenia potrieb všeobecného záujmu, ktoré nemajú priemyselný charakter alebo obchodný charakter, a

- je úplne alebo z väčšej časti financovaná verejným obstarávateľom podľa § 7 odseku 1 písm. a) až d) ZVO,

- je kontrolovaná verejným obstarávateľom podľa § 7 odseku 1 písm. a) až d) ZVO alebo

- verejný obstarávateľ podľa § 7 ods. 1 písm. a) až d) ZVO vymenúva alebo volí viac ako polovicu členov jej riadiaceho orgánu alebo kontrolného orgánu.

V prípade, že RSP naplnil vyššie uvedené ustanovenia a napĺňa znaky verejného obstarávateľa podľa § 7 ods. 1 písm. d), zabezpečuje proces verejného obstarávania v zmysle platnej a účinnej legislatívy, a to najmä:

- Zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,

- Systému riadenia EŠIF na PO 2014 -2020 vrátane záväzných metodických pokynov a vzorov

<https://www.partnerskadohoda.gov.sk/dokumenty/>

- Usmernenia Riadiaceho orgánu č. 1/2015 v aktuálne platnom znení

<https://www.mpsvr.sk/sk/esf/programove-obdobie-2014-2020/dokumenty/usmernenia/>

RSP ako právnická osoba dodržiava všetky povinnosti prijímateľa, ktoré sú uvedené v platnej a účinnej legislatíve.

Postupy zadávania zákaziek

Prijímateľ – RSP - počas realizácie schváleného projektu zabezpečí dodanie tovarov, poskytnutie služieb podľa ustanovení platného a účinného zákona o verejnom obstarávaní v čase zadávania zákazky. Zodpovednosť za výber a následné použitie postupu pri zadávaní zákazky je vždy na verejnom obstarávateľovi (RSP). Prijímateľ/užívateľ / RSP je povinný sledovať prípadné zmeny výšky finančných limitov vo všeobecne záväzných právnych predpisoch.

Medzi najčastejšie používané postupy vo verejnom obstarávaní patrí:

- Zákazka s nízkou hodnotou podľa § 117 ZVO,
- Podlimitná zákazka podľa § 109 až 111 ZVO – s využitím Elektronického kontraktačného systému – EKS,
- Podlimitná zákazka zadávaná podľa § 112-116 ZVO,
- Nadlimitná zákazka.

Ostatné typy zákaziek sú uvedené v ZVO a príslušnej legislatíve.

Pri realizácii procesu verejného obstarávania je verejný obstarávateľ povinný dodržiavať základné princípy verejného obstarávania:

- Princíp rovnakého zaobchádzania,
- Princíp nediskriminácie hospodárskych subjektov,
- Princíp transparentnosti vrátane vylúčenia konfliktu záujmov,
- Princíp proporcionality,
- Princíp hospodárnosti a efektívnosti.

Vytvorenie profilu verejného obstarávateľa

Je povinnosťou verejného obstarávateľa mať zriadený profil verejného obstarávateľa na webovom sídle Úradu pre verejné obstarávanie (ďalej len „ÚVO“). V profile verejného obstarávateľa sa uverejňujú výzvy, oznámenia, súťažné podklady k podlimitným a nadlimitným zákazkám a súhrnné správy k zákazkám s nízkou hodnotou/k zákazkám z výnimky, ponuky a iné zákonom vyžadované dokumenty.

Postup pre zriadenie profilu verejného obstarávateľa je uvedený na stránke:

<https://www.uvo.gov.sk/vytvorenie-a-administracia-profilu-38a.html>

2 RSP, ktorý nie je verejným obstarávateľom

podľa § 7 ods. 1 písm. d) - Zákazky zadávané z úrovne sociálneho podniku, ktorý nie je verejným obstarávateľom, ale verejný obstarávateľ mu poskytne 50% a menej finančných prostriedkov na dodanie tovaru a poskytnutie služieb z nenávratného finančného programu, realizuje formou:

- zákazky, ktorých hodnota je nižšia ako 100 000 eur bez DPH.

Pri realizácii zadania zákaziek je sociálny podnik povinný dodržiavať základné princípy verejného obstarávania:

- Princíp rovnakého zaobchádzania,
- Princíp nediskriminácie hospodárskych subjektov,
- Princíp transparentnosti vrátane vylúčenia konfliktu záujmov,
- Princíp proporcionality,
- Princíp hospodárnosti a efektívnosti.

Pravidlá obstarávania a kontroly zákaziek zadávaných osobou, ktorej poskytne verejný obstarávateľ 50% a menej finančných prostriedkov na dodanie tovaru, uskutočnenie stavebných prác a poskytnutie služieb z NFP sú uvedené v časti 2.3.5 Usmernenia Riadiaceho orgánu č. 1/2015 v aktuálne platnom znení <https://www.mpsvr.sk/sk/esf/programove-obdobie-2014-2020/dokumenty/usmernenia/>.

Dokumentácia pri obstarávaní a jej predkladanie na MPSVR SR

Pravidlá pre evidenciu dokumentácie a jej predkladanie na MPSVR SR platia pre sociálny podnik, ktorý je verejným obstarávateľom, aj pre sociálny podnik, ktorý verejným obstarávateľom nie je.

RSP eviduje všetky doklady a dokumenty z použitého postupu verejného obstarávania a zadávania zákazky a uchováva ich v súlade so zmluvou o poskytnutí nenávratného finančného príspevku a takisto aj v súlade so ZVO. RSP predkladá MPSVR SR na finančnú kontrolu kompletnú dokumentáciu k uplatnenému postupu verejného obstarávania a zadávania zákazky v zmysle Systému riadenia EŠIF.

V závislosti od použitého postupu verejného obstarávania musí dokumentácia z verejného obstarávania jednoznačne preukazovať celý postup zadávania zákazky.

Praktické odporúčania k uplatneniu postupu verejného obstarávania pre RSP, ktoré

1 sú verejnými obstarávateľmi podľa § 7 ZVO

1. Mať spracovaný **plán verejného obstarávania** (ďalej len „plán VO“).
2. Určiť predpokladanú hodnotu zákazky (ďalej len „PHZ“) v súlade so ZVO (§ 6) a v súlade s Usmernením Riadiaceho orgánu č. 1/2015 Programové obdobie 2014 – 2020, v platnom znení (ďalej len „Usmernenie RO č. 1/2015“). Do PHZ započítať hodnotu všetkých tovarov, služieb, ktoré verejný obstarávateľ plánuje obstarávať v príslušnom období, pričom zohľadní plán VO. Do PHZ započítať hodnotu tovarov a služieb, ktoré sú obstarávané v rámci iných projektov, ako aj vlastných potrieb verejného obstarávateľa.
3. Na základe PHZ, pri ktorej sa zohľadní plán VO, určiť postup verejného obstarávania.
4. Vyhnúť sa nedovolenému rozdeleniu zákazky na viac samostatných zákaziek, čo je uvedené v § 6 ods. 16, pri ktorom **zákazku nemožno rozdeliť ani zvoliť spôsob určenia jej predpokladanej hodnoty s cieľom znížiť predpokladanú hodnotu zákazky pod finančné limity podľa ZVO**. Podľa metodického usmernenia ÚVO č. 11955-5000/2020 účelom predmetného ustanovenia ZVO je zabrániť vyhnutiu sa aplikácii príslušných postupov verejného obstarávania. Je vecou verejného obstarávateľa zväžiť, či je predmet zákazky tvorený plneniami rovnakej povahy, resp. plneniami, ktoré svojou povahou (charakterom) neoddeliteľne spolu súvisia (a v akej miere), aká štruktúra dodávateľského reťazca sa nimi oslovuje a na základe toho ďalej potrebné posúdiť, či je potrebné takéto plnenia obstarávať v rámci jednej zákazky (resp. v rámci jednej zákazky rozdelenej na časti), alebo či majú byť tieto plnenia obstarávané samostatne. **Účelové rozdelenie zákazky predstavuje jedno z najzávažnejších porušení zákona, keďže pri nižšej predpokladanej hodnote zákazky je predpoklad, že sa o publikácii zákazky dozvie užší okruh hospodárskych subjektov, čo môže v konečnom dôsledku nepriaznivo pôsobiť na hospodársku súťaž. O nedovolené rozdelenie zákazky môže ísť napríklad v situácii, keď verejný obstarávateľ rozdelí rovnaké, či obdobné plnenie predmetu zákazky (ak ide napríklad o plnenia, ktoré z hľadiska funkčného/vecného spolu súvisia) do viacerých zákaziek a pre každú z nich uskutoční samostatné verejné obstarávanie, a zároveň zadanie takýchto viacerých dodávok v rámci jedného verejného obstarávania by malo za následok použitie prísnejšieho postupu v zmysle ZVO.** Rozdelením zákazky sa tak verejný obstarávateľ vyhne povinnostiam vyplývajúcim mu zo zákona o verejnom obstarávaní. Posúdenie, či ide v konkrétnom prípade o nedovolené rozdelenie zákazky, je potrebné odvodzovať od konkrétnych okolností daného prípadu. Úrad pre verejné obstarávanie sa pri svojej rozhodovacej praxi zameriava na preskúmanie existencie časovej, miestnej a vecnej/funkčnej súvislosti medzi jednotlivými

samostatne zadanými zákazkami a zaoberá sa tiež skutočnosťou, či súčtom predpokladaných hodnôt týchto zákaziek došlo k prekročeniu finančného limitu, ktorý by sa na zákazku zadávanú prostredníctvom samostatne zadávaných zákaziek vzťahoval. Vychádzajúc z uvedeného, je tak potrebné zamerať sa na posúdenie súvisu medzi jednotlivými typmi plnení, pričom podstatnú úlohu v tomto ohľade zohráva aj okruh dodávateľov, ktorí majú o takýto typ zákaziek záujem. Ak ide o plnenia, ktoré štandardne na trhu poskytuje rovnaký typ subjektov a existuje predpoklad, že tieto by mali záujem o zadanie „celej zákazky“, ide o dôležitú indíciu, že všetky zamýšľané plnenia by mali byť predmetom jednej zákazky (hoc aj delenej na časti).

5. Povolené je **rozdeliť zákazku na samostatné časti podľa § 28**, pričom je potrebné určiť veľkosť a predmet jednotlivých častí zákazky a určiť pravidlo, či ponuky možno predložiť na jednu časť, niekoľko častí alebo všetky časti. Predpokladaná hodnota zákazky rozdelenej na časti sa určí ako súčet PHZ všetkých častí zákazky – postup verejného obstarávania vo vzťahu k finančným limitom sa určí podľa PHZ, ktorú tvorí súčet PHZ jednotlivých častí.
6. Verejný obstarávateľ je povinný uzavrieť zmluvu s úspešným uchádzačom. Pri zákazkách s nízkou hodnotou je možné uzavrieť zmluvný vzťah na základe objednávky, ktorá musí spĺňať náležitosti v súlade s účinným zákonom o slobodnom prístupe k informáciám – viac uvedené v Usmernení RO č. 1/2015. V zmluve/objednávke je potrebné zabezpečiť s každým dodávateľom povinnosť dodávateľa strpieť výkon kontroly/audit - viac uvedené v Usmernení RO č. 1/2015. Pred podpisom zmluvy overiť splnenie povinnosti vo vzťahu k dodávateľovi a jeho subdodávateľovi podľa § 11 ZVO o Registri partnerov verejného sektora, ak sa povinnosť na dodávateľa a subdodávateľa vzťahuje. Na verejného obstarávateľa sa vzťahuje povinnosť zverejniť zmluvu, objednávku a faktúru v súlade so zákonom o slobodnom prístupe k informáciám.

2 nie sú verejnými obstarávateľmi a sú osobou, ktorej poskytne verejný obstarávateľ 50 % a menej finančných prostriedkov na dodanie tovaru a poskytnutie služieb

1. Prijímateľ nemôže „umelo“ rozdeliť predmet zákazky na samostatné časti s cieľom vyhnúť sa použitiu postupov spojených so zadávaním zákaziek nad 100 000 eur.
2. Na zadanie zákazky sa použije postup, ktorý je RO odsúhlasený v pláne VO podľa časti 2.1.1 Usmernenia RO č. 1/2015.
3. RO overuje hospodárnosť výdavkov vynaložených prijímateľom na dodanie tovaru, poskytnutie služieb z Investičnej pomoci pre sociálne podniky – nenávratná zložka.
4. V prípadoch, keď zákazka na dodanie tovaru, poskytnutie služieb nespadá pod pravidlá ZVO, postupuje prijímateľ pri ich obstarávaní v súlade so Zmluvou o fungovaní EÚ, a to najmä v súlade s jej princípmi, ktorými sú: voľný pohyb tovaru, právo usadenia, voľný pohyb služieb, zákaz diskriminácie, rovnaké zaobchádzanie, transparentnosť, proporcionalita a vzájomné uznávanie dokladov. Rovnako je prijímateľ povinný dodržiavať aj princíp zákonnosti a zásadu riadneho finančného riadenia, resp. **zásadu hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti**. Zákazka podlieha kontrole RO. Na zadanie zákaziek nespádajúcich pod ZVO sa aplikujú pravidlá a povinnosti uvedené v Usmernení RO č. 1/2015, pravidlá uvedené v MP CKO č. 12 k zadávaniu zákaziek nespádajúcich pod ZVO a pravidlá uvedené v Metodickom výklade CKO č. 6.
5. Pri zákazkách do 100 000,00 eur bez DPH je možné uzavrieť zmluvný vzťah na základe objednávky, ktorá musí spĺňať náležitosti uvedené v Metodickom výklade CKO č. 6. a v Usmernení RO č. 1/2015. V zmluve/objednávke je potrebné zabezpečiť s každým dodávateľom povinnosť dodávateľa strpieť výkon kontroly/audit - viac uvedené v Usmernení RO č. 1/2015.
6. Pred podpisom zmluvy s dodávateľom overiť splnenie povinnosti podľa zákona č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ak sa povinnosť na dodávateľa a jeho subdodávateľa vzťahuje.
7. V prípade zistenia porušenia pravidiel a porušenia postupov pri obstarávaní zákazky RO na základe analógie a proporcionality uplatní finančné opravy podľa Metodického pokynu CKO č. 5.
8. Prijímateľ je povinný uchovávať kompletnú dokumentáciu k zákazke v zmysle Usmernenia RO č. 1/2015.

Register partnerov verejného sektora (ďalej len „RPVS“)

Podľa zákona č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon“) **sa na RSP, ich dodávateľov a subdodávateľov môže vzťahovať povinnosť byť zapísaný v RPVS**, a to v závislosti od výšky poskytnutého plnenia zo zmluvy.

Uvádzame ustanovenia zákona, z ktorých táto povinnosť vyplýva:

§ 2 ods. 2 zákona

„(2) Partnerom verejného sektora podľa odseku 1 písm. a) prvého bodu až štvrtého bodu, šiesteho bodu a siedmeho bodu nie je ten, komu má byť jednorazovo poskytnuté plnenie zo zmluvy, ktorého hodnota neprevyšuje hodnotu 100 000 eur“.

Vysvetlenie: od hodnoty vyššej ako 100 000,00 EUR pri jednorazovom plnení vzniká povinnosť byť zapísaný v RPVS.

§ 2 ods. 3 zákona

„(3) Partnerom verejného sektora podľa odseku 1 písm. a) prvého bodu až štvrtého bodu, šiesteho bodu a siedmeho bodu nie je ten, komu majú byť poskytnuté viaceré čiastkové alebo opakujúce sa plnenia zo zmluvy, ktorých hodnota úhrnne neprevyšuje 250 000 eur“.

Vysvetlenie: od hodnoty vyššej ako 250 000,00 EUR pri opakujúcom sa plnení vzniká povinnosť byť zapísaný v RPVS, opakujúce plnenie sa sčítava počas celého dohodnutého trvania zmluvy vrátane predĺženia trvania zmluvy.

Zdroje:

1. Oznámenie o možnosti predkladania žiadostí o poskytnutie Investičnej pomoci v rámci národného projektu „Investičná pomoc pre sociálne podniky – nenávratná zložka“
2. Usmernenie Riadiaceho orgánu č. 1/2015 Programové obdobie 2014 – 2020
3. Metodický výklad CKO č. 6 k zadávaniu a kontrole zákaziek vyhlásených osobou, ktorej verejný obstarávateľ poskytne 50% a menej finančných prostriedkov na dodanie tovaru, uskutočnenie stavebných prác a poskytnutie služieb z nenávratného finančného príspevku
<https://www.partnerskadohoda.gov.sk/metodicke-vyklady-cko/>
4. MP CKO č. 12 k zadávaniu zákaziek nespádajúcich pod ZVO
<https://www.partnerskadohoda.gov.sk/metodicke-pokyny-cko-a-uv-sr/>